

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»**
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ
Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

«Підвищення конкурентоспроможності підприємства»

Виконав:

здобувач освітнього ступеня «Бакалавр»
освітньо-професійної програми
«Менеджмент»

спеціальності 073 «Менеджмент»

ГОРИНЕЦЬКИЙ Богдан Омелянович

Керівник:

кандидат економічних наук, доцент

ДОБРОВОЛЬСЬКА Елла Володимирівна

Оцінка захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка:ECTS _____

„_____” _____ 20__ р.

Допускається до захисту:

«_____» _____ 2026 р.

Гарант освітньо-професійної програми

«Менеджмент»

спеціальності 073 «Менеджмент»

_____ Елла ДОБРОВОЛЬСЬКА

м. Кам'янець-Подільський, 2026

АНОТАЦІЯ

Горинецький Б.О. «Підвищення конкурентоспроможності підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності 073 «Менеджмент». – Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Кам'янець-Подільський, 2026.

В роботі розглянуто теоретичні та методичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства. Проаналізовано сучасний стан конкурентоспроможності підприємства. Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: управління, конкурентоспроможність, підприємство, ефективність, оцінка.

ANNOTATION

Gorynetsky B.O. “Enhancing the Competitiveness of the Enterprise”.

Qualification work for obtaining the educational degree “Bachelor” in the specialty 073 “Management”. – Higher Education Institution “Podilsky State University”, Kamianets-Podilskyi, 2026.

The paper examines the theoretical and methodological foundations of enterprise competitiveness management. The current state of enterprise competitiveness is analyzed. Ways to increase enterprise competitiveness are proposed.

Keywords: management, competitiveness, enterprise, efficiency, assessment.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Теоретичні та методичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства	7
1.1. Поняття та сутність конкурентоспроможності та фактори, що впливають на неї	7
1.2. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства	19
1.3. Механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства	28
Висновки до розділу 1	33
Розділ 2. Аналіз конкурентоспроможності підприємства	34
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	34
2.2. Оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства	42
2.3. Аналіз факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства	46
Висновки до розділу 2	52
Розділ 3. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства	54
3.1. Розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства	54
3.2. Економічне обґрунтування ефективності запропонованих заходів	58
3.3. Формування стратегічних напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства	63
Висновки до розділу 3	68
Висновки	70
Список використаних джерел	74

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах сучасних трансформацій економіки України, глобалізації, посилення конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища питання підвищення конкурентоспроможності підприємства набуває особливої актуальності. Конкурентоспроможність є однією з ключових характеристик ефективності функціонування підприємства, його здатності адаптуватися до змін ринку, забезпечувати стабільний розвиток, утримувати свої позиції та досягати стратегічних цілей.

Особливої важливості проблема підвищення конкурентоспроможності набуває для українських підприємств в умовах економічної нестабільності, воєнного стану, зростання цін на ресурси, скорочення платоспроможного попиту та необхідності інтеграції у європейський економічний простір. За таких умов підприємства змушені шукати нові підходи до управління, удосконалювати виробничі процеси, впроваджувати інновації, підвищувати якість продукції та ефективність використання ресурсів.

Конкурентоспроможність підприємства визначається сукупністю внутрішніх і зовнішніх чинників, серед яких важливе місце займають рівень менеджменту, фінансовий стан, маркетингова діяльність, інноваційний потенціал, кадрове забезпечення та здатність швидко реагувати на зміни ринкового середовища. Саме тому дослідження теоретичних і практичних аспектів підвищення конкурентоспроможності підприємства є важливим завданням сучасної економічної науки та практики господарювання.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю розроблення ефективних механізмів і напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства з метою забезпечення його стабільного функціонування, зміцнення ринкових позицій та досягнення довгострокових конкурентних переваг.

Мета і завдання роботи. Метою роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів підвищення конкурентоспроможності підприємства та розробка напрямів її удосконалення на прикладі ТОВ «Корпорація «Колос-ВС».

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- проаналізувати поняття та сутність конкурентоспроможності та фактори, що впливають на неї;
- визначити основні чинники, що впливають на конкурентоспроможність підприємств, та узагальнити методи їх оцінки;
- вивчити механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства;
- провести аналіз організаційно-економічної характеристики підприємства;
- оцінити рівень конкурентоспроможності підприємства;
- проаналізувати фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства
- розробити заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- провести економічне обґрунтування ефективності запропонованих заходів;
- формування стратегічних напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та підвищення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах господарювання.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів забезпечення конкурентоспроможності ТОВ «Корпорація «Колос-ВС».

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема:

методи аналізу і синтезу – для дослідження теоретичних основ конкурентоспроможності підприємства; економічного аналізу – для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства; порівняння – для зіставлення показників діяльності; статистичні та графічні методи – для узагальнення та наочного подання результатів дослідження; метод узагальнення – для формування висновків і практичних рекомендацій.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні матеріали, фінансова звітність ТОВ «Корпорація «Колос-ВС», матеріали періодичних видань, електронні ресурси та результати власних досліджень автора.

Обсяг та структура роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 74 найменування, додатків. Робота викладена на 82 сторінці комп'ютерного тексту, налічує 20 таблиць та 6 рисунків.

ВИСНОВКИ

1. Досліджено теоретичну сутність конкурентоспроможності підприємства та визначено основні фактори, що впливають на її формування. Встановлено, що конкурентоспроможність є комплексною економічною категорією, яка характеризує здатність підприємства ефективно функціонувати в умовах конкурентного середовища, забезпечувати стабільний попит на продукцію та формувати довгострокові конкурентні переваги. Доведено, що рівень конкурентоспроможності залежить від сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів, серед яких особливе значення мають виробничий, ресурсний, кадровий, інноваційний та маркетинговий потенціали підприємства.

2. Визначено, що оцінка конкурентоспроможності є важливим елементом системи управління підприємством, оскільки дозволяє оцінити його ринкові позиції, ефективність використання ресурсів та рівень конкурентних переваг. Досліджено сутність маркетингового, ресурсного, функціонального, комплексного, стратегічного та інтегрального підходів до оцінювання конкурентоспроможності. Встановлено, що найбільш ефективним є комплексний підхід, який забезпечує всебічний аналіз діяльності підприємства та створює основу для формування ефективної конкурентної стратегії.

3. Встановлено, що механізм забезпечення конкурентоспроможності являє собою систему взаємопов'язаних методів, інструментів та управлінських рішень, спрямованих на формування і підтримку конкурентних переваг підприємства. Обґрунтовано важливість стратегічного управління, інноваційної діяльності, ефективного використання ресурсів, кадрового забезпечення, маркетингової політики та фінансової стійкості у процесі забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Доведено, що ефективне функціонування механізму забезпечення конкурентоспроможності

створює умови для стабільного розвитку підприємства та зміцнення його позицій на ринку.

4. Проведений аналіз організаційно-економічної характеристики ТОВ «Корпорація «Колос-ВС» показав, що підприємство має достатній виробничо-ресурсний потенціал та стабільну земельну базу. Площа сільськогосподарських угідь у 2024 році становила 3316,18 га, що на 0,7 % більше порівняно з 2022 роком. Середньорічна вартість активів зросла на 9,7 % та досягла 287614,5 тис. грн, що свідчить про зміцнення матеріально-технічної бази підприємства. Одночасно чисельність працівників скоротилася з 102 до 68 осіб, або на 33,3 %, проте дохід на одного працівника зріс у 2,2 раза та становив 2129,5 тис. грн. У структурі посівних площ у 2024 році переважали технічні культури, частка яких зросла до 85,2 %, зокрема соя займала 46,1 % посівів. Дохід від реалізації продукції збільшився на 49,5 % і склав 144808 тис. грн, однак повна собівартість зросла на 76,4 %, унаслідок чого рівень рентабельності виробництва знизився з 47,1 % у 2022 році до 15,5 % у 2024 році.

5. Оцінка рівня конкурентоспроможності ТОВ «Корпорація «Колос-ВС» засвідчила, що підприємство має стабільні конкурентні позиції на аграрному ринку завдяки значному земельному фонду, високому рівню механізації виробництва та спеціалізації на високорентабельних культурах. Частка сої та соняшнику у структурі товарної продукції у 2024 році перевищила 65 %, що свідчить про орієнтацію підприємства на прибуткові напрями діяльності. Урожайність сої у 2024 році зросла у 6,7 раза порівняно з 2022 роком та становила 21,4 ц/га, а урожайність соняшнику збільшилася до 27,0 ц/га. Позитивною тенденцією стало зростання доходу від реалізації продукції до 144808 тис. грн. Разом із тим чистий прибуток у 2024 році становив 16798 тис. грн, що на 41,9 % менше порівняно з 2022 роком. SWOT-аналіз показав, що основними сильними сторонами підприємства є високий рівень механізації, продуктивність праці та стабільний попит на продукцію,

тоді як негативний вплив здійснюють зростання собівартості продукції та залежність від зовнішніх економічних факторів.

6. Аналіз факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства дозволив встановити, що найбільший вплив на результати діяльності ТОВ «Корпорація «Колос-ВС» мають ресурсний потенціал, урожайність культур, рівень витрат та рентабельність виробництва, які були оцінені у 5 балів із 5 можливих. Позитивний вплив на конкурентоспроможність підприємства здійснює зростання вартості активів на 9,7 %, підвищення продуктивності праці та збільшення площ технічних культур до 2823,31 га. Валовий збір сої у 2024 році зріс у 12,4 раза порівняно з 2022 роком і становив 32620 ц, що свідчить про ефективну адаптацію підприємства до ринкових умов. Водночас негативним фактором є зростання виробничих витрат на 16,9 %, а також зниження рівня рентабельності виробництва з 47,1 % до 15,5 %. Отже, для підвищення конкурентоспроможності підприємству необхідно забезпечити оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання ресурсів та впровадження сучасних ресурсозберігаючих технологій.

7. У процесі дослідження було розроблено комплекс заходів щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Корпорація «Колос-ВС», які передбачають оптимізацію структури посівних площ, підвищення урожайності сільськогосподарських культур, зниження виробничих витрат, впровадження сучасних технологій виробництва, удосконалення системи управління персоналом, розвиток маркетингової діяльності та підвищення якості продукції. Реалізація запропонованих заходів спрямована на зміцнення конкурентних позицій підприємства, підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу та забезпечення стабільного розвитку в умовах конкурентного середовища.

8. Проведене економічне обґрунтування підтвердило доцільність упровадження запропонованих заходів. За прогностичними розрахунками дохід від реалізації продукції може зрости на 14,2 % або на 20592 тис. грн, чистий прибуток – на 56,9 % або на 9552 тис. грн, а рівень рентабельності

виробництва – з 15,5 % до 22,5 %. Водночас очікується зниження витрат на виробництво 1 ц продукції на 47 грн, підвищення урожайності сої на 15,9 % та зростання продуктивності праці на 302,9 тис. грн на одного працівника, що свідчить про високу економічну ефективність запропонованих рішень.

9. Визначено стратегічні напрями підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Корпорація «Колос-ВС», які охоплюють виробничо-технологічний, інноваційний, маркетинговий, кадровий, фінансово-інвестиційний та екологічний розвиток підприємства. Реалізація зазначених напрямів дозволить сформувати довгострокові конкурентні переваги, підвищити рівень інноваційної активності до 65 %, збільшити частку ринку підприємства з 6,8 % до 8,1 %, покращити коефіцієнт фінансової стійкості з 0,62 до 0,71 та забезпечити стійке зростання ефективності діяльності підприємства в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адонін С. В., Калашнікова Ю. М., Смолянський А. А. Управління діловою активністю підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9739>
2. Акулюшина М., Зотова Л., Швець В. Фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. №60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-73>
3. Антонюк Л.Л., Анапріюк К.А. Стратегічні пріоритети конкурентного розвитку України в умовах глобальних економічних викликів. *Економіка та держава*. 2023. № 1. С. 15-20.
4. Августин Р. Р., Демків І. О., Трепет Н. М. Аналізування та ідентифікація шляхів удосконалення конкурентної стратегії підприємства в умовах цифровізації. *Бізнес Інформ*. 2024. №9. С. 555–555.
5. Балдинюк В. М. Система управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-35>
6. Белінська С. М., Крисіна І. О. Управління прибутком підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9879>
7. Бочко О., Кожушко П. Теоретичні підходи до дефініції «конкурентоспроможність підприємства». *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-61-82. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3813>
8. Бочко О. Ю., Кожушко П. І. Підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Бізнес навігатор*. 2024. No 2 (75). С. 306–311.

9. Бочко О., Кожушко П. Теоретичні підходи до дефініції «конкурентоспроможність підприємства». Економіка та суспільство. 2024. №61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-82>

10. Бочко О., Малецька О., Дранус Л. Парадигма конкурентоспроможності держави в умовах цифрової економіки. Аграрна економіка. 2022. Т. 15, № 1–2. С. 9–17.

11. Вербівська Л. В. Теоретичні засади управління конкурентоспроможністю підприємства в контексті системного підходу. Економічний простір. 2023. № 187. С. 78–83.

12. Вербівська Л. В. Застосування інструментів штучного інтелекту при управлінні конкурентоспроможністю підприємства. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-04-06>

13. Воздвиженський В. В. Конкурентоспроможність підприємства: стратегічне управління. Вісник економіки та управління. 2024. № 2(9). URL: <https://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/318854>

14. Волошин А. В. Характеристика конкурентоспроможності та визначення її сутності. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2023. № 4 (68). С. 83-88.

15. Герасимова В. О., Резанов Е. О. Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. Економічний простір. 2020. Вип. 154. С. 93-97.

16. Гончарук І. В., Охота Ю. В., Чіков І. А. Забезпечення інноваційної конкурентоспроможності підприємств АПК: теорія, методологія, практика. Вінниця: ПрАТ «Віноблдрукарня», 275 с.

17. Гончарова Н. В. Маркетингові інструменти формування конкурентної привабливості підприємства *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 34–38.

18. Гордієнко В. О. Конкурентна привабливість підприємств машинобудування України в умовах глобалізації *Вісник економічної науки*

України. 2023. № 1. С. 44–49.

19.Гужавіна І. В., Раздорожна Д. Д. Механізм підвищення конкурентоспроможності підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2021. № 1(35). С. 51–54.

20.Гринько Т. В., Кузнецов Д. В. Конкурентоспроможність підприємства як чинник успішного розвитку. Економіка і менеджмент 2025: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 3–4 квіт. 2025 р. : у 9 т. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2025. С. 14–17.

21.Дашко І. М. Дослідження основних методів оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств. Економіка та держава. 2020. № 5. С. 108–110.

22.Дементьев О., Калінкін А. Управління потенціалом конкурентоспроможності підприємства у глобальному середовищі. Економіка та суспільство, 2024, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-115>.

23.Денисенко М., Бреус С. Підвищення конкурентоспроможності підприємства як чинник удосконалення процесу управління його економічною безпекою. Вчені записки Університету «КРОК». 2023. №2(70). С. 139–146.

24.Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

25.Дражниця С. А., Дражниця О. С. Сучасні методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств сфери послуг. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. № 5. Т. 1. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5\(1\)-36](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-36)

26.Жалдак Г.П., Мамаджанов А.Р. Напрями та методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2022. № 22. С. 52-59

27. Железняк К. Л., Отрок М. В. Напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства. Ефективна економіка. 2020. №11. С. 139–146.

28. Задоя О. А., Магдич А. С., Новіков А. М. Конкурентоспроможність України: суть та основні чинники. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2024. №4. С. 69–78.

29. Зось-Кіор М. В., Калюжний С. О. Удосконалення системи управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 23-27.

30. Євтушенко Н.О., Байдін М.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах стратегічних змін. Економіка, менеджмент, бізнес. 2021. № 4(21). URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2686>

31. Євтушенко Н.О., Дрокіна Н.І., Савенко Н.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. Економічний простір. 2020. № 156. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/550>

32. Євтушенко Н. О.; Гурін, Т. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. Економіка. Менеджмент. Бізнес, 2022, 3-4. С. 24-28.

33. Євтушенко Н.О., Гончар Д.К. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств України. Економіка. Менеджмент. Бізнес. Київ : ДУТ. 2021. №1 (35). С 16-21.

34. Євтушенко Н.О., Варніцький В.В. Конкурентоспроможності підприємств: поняття, підходи та методи оцінки. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2021. № 3(37). С. 12-17.

35. Євдокимов Ф.І. Конкурентоспроможність підприємств: фактори впливу та механізми підвищення. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2021. № 2. С. 25–33.

36.Іванець Д.В. Економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку в конкурентних умовах. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences. 2025, No 1. С. 603-609.

37.Кадирус І., Величко О., Ткачова М. Роль конкурентоспроможності у забезпеченні ефективного розвитку підприємств. Ефективна економіка. 2024. No 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.86>

38.Карпенко О.О., Матвійчук Є.І. Маркетингові інструменти забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах цифрової трансформації. Economic synergy. 2024. Iss. 1. С. 31-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econsyn_2024_1_5

39.Кваша С., Павленко О., Вакуленко В. Конкурентоспроможність української аграрної продукції на зовнішніх ринках. Економіка та суспільство. 2024. № 68. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-68-198. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5072>

40.Коляденко С.В., Чіков І.А. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності аграрних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 10. С. 34-39

41.Кузьмак О. Маркетингова комунікаційна політика як інструмент забезпечення конкурентних позицій підприємства в умовах ірраціональної поведінки споживачів. Економічний форум. 2022. № 4. С. 74-82.

42.Кузьмін О. Є., Мельник Л. Г. *Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства* : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 312 с.

43.Куцик П., Коваль О., Дорош О., Ковальчук Н., Вергун В. Концептуальні засади узгодження галузевих структурних зрушень із потребами забезпечення конкурентоспроможності економіки в умовах цифрових трансформацій. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2024. Т. 2, № 55. С. 346– 361.

44.Кравченко Р.О. Економічні методи та моделі оцінки конкурентоспроможності підприємств. Економіка розвитку. 2022. № 1. С. 95–102.

45.Красноруцький О. О., Міненко С. І. Побудова комплексного механізму управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства в умовах еволюції ринкових відносин. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 4. С. 18-24.

46.Лук'янчук О. М. Система управління конкурентоспроможністю підприємства: наукові підходи та практичні виклики. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2024. № 3–4. С. 110–116.

47.Левицька О. О. Конкурентоспроможність ринку праці регіону та міграційна безпека: моделювання взаємозв'язків і політика забезпечення: монографія, електронне видання. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Львів, 2024. 392 с.

48.Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2022. 220 с.

49.Майстро Р. Г., Більовська О. О. Конкурентоспроможність бізнесу в умовах війни в Україні. Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Економічні науки. 2023. № 3. С. 21–25.

50.Мілька А., Артюх-Пасюта О, Любимов М., Крамаренко В., Шибковський Д. Сутність та методи оцінки конкурентоспроможності продукції. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2024. Вип. 3 (113). С. 31–36.

51.Мігалатій О.В. Фактори формування конкурентоспроможності у системі управління підприємством. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2023. № 7. С. 45-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2023_7_8

52.Панченко Г.С. Маркетингові комунікації як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства. Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. 2022. №1 (22). С. 72-80.

53.Перебийніс В.І., Кононенко Ж.А., Карнаухова Г.В. Конкурентні переваги суб'єктів господарювання: формування, моделювання, детермінанти. Інфраструктура ринку. 2024. № 78. С. 25-29.

54.Перерва П. Г., Кобелева Т. О., Зозуля М. О. Дослідження методів оцінювання конкурентоспроможності. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали 3-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (17–19 березня 2021 р.). У 2 ч. Львів : ЛНАУ, 2021. Ч. 1. С. 252–254.

55.Плотнікова М.Ф., Карасьов В.О., Марутовський Б.С., Пиньківський Я.В. Проектний аналіз управління якістю та конкурентоспроможністю суб'єктів підприємництва. Агросвіт. 2023. № 13. С. 60-68.

56.Посохов І. М., Чепіжко О. В., Дюжев В. Г., Лисиця Д. О. Управління конкурентоспроможністю промислових підприємств в умовах невизначеності : монографія. Харків, 2022. 252 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/items/2903bb8c-7b9a-4cf4-92ee-f082e2076c36>

57.Пронько Л. М., Токар К. С. Маркетингова стратегія у формуванні конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10164>

58.Попов О. С., Яровой О. В. Удосконалення системи показників для оцінювання конкурентоспроможності підприємств HoReCa. *Бізнес Інформ*. 2025. №5. С. 318–327.

59.Савченко С. М. Критичний аналіз наявного методичного інструментарію оцінювання конкурентоспроможності підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 79–84.

60.Сазонова С.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства на засадах стратегічного управління в умовах цифровізації. Науковий вісник

Міжнародного гуманітарного університету. 2024. № 59. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2024/59-2024/16.pdf>

61.Сусліков С. В., Клименко М. А. Система управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах невизначеності. Економіка: реалії часу. 2023. Вип. 3 (67). С. 56–64.

62.Суханова А. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-62>

63.Ткаченко А. М., Колесник Е. О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2020. № 4. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2019-4-2>

64.Шевченко Л. С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства) : навч. посіб. у питаннях і відповідях. Харків : Право, 2022. 312 с.

65.Шевченко Т. М., Шевченко О. А. Маркетингова стратегія підприємства: формування та розвиток в умовах ринкових відносин національної економіки. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8414>

66.Шишковський С., Одінцова О. Сучасні методи підвищення конкурентоспроможності підприємств. Економіка та суспільство. 2022. №44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-110>

67.Шуміло О. С., Рудас Д. С., Сукульський В. М. Принципи та методи оцінювання конкурентоспроможності підприємств. Бізнес Інформ. 2020. № 6. С. 291–297.

68.Шульга М.О. Розроблення напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства. Підприємництво та інновації. 2020. Вип. 12. С. 135- 141.

69.Чіков І.А., Ковальчук П.П. Теоретичні засади конкурентоспроможності підприємств галузі садівництва в сучасних умовах.

Економіка та суспільство. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-76>.

70.Чигрин О. Напрями розвитку стратегій із підвищення конкурентоспроможності підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3725>

71.Якубенко Ю., Кобернюк С. Інструментарій підвищення конкурентоспроможності підприємств засобами маркетингових комунікацій. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. № 316 (2). С. 274–280.

72.Ihnatenko M., Marmul L. Romaniuk I. Development of competitive strategies by enterprises in the globalization of market. University Economic Bulletin, 2023, 57. С. 45-51.

73.Shaulska L. Strategic enterprise competitiveness management under global challenges. Academy of Strategic Management Journal, 2021, №20. P. 1-7.

74.Kovtunen K. V. The factors of competitiveness management of manufacturing enterprise personnel in conditions of uncertainty. International Journal of Production Management and Engineering, 2022. P. 225- 235.